

ASA-10 Jauhiainen Helena(UM)

23.06.2016
JULKINEN

Asia

Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Malesian välisen kumppanuutta ja yhteistyötä koskevan sopimuksen neuvottelemine

Kokous

U/E/UTP-tunnus

U 48/2014 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Euroopan unionin ja Malesian neuvottelijat pääsivät 7.-8.12.2015 pidetyllä 11.:llä neuvottelukierroksella yhteisymmärryksen osapuolten välisen kokonaisvaltaisen kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen (Framework Agreement on Partnership and Cooperation (PCA) Between the European Union and the Government of Malaysia) viimeisistä avoinna olevista kysymyksistä. Lopullinen, 11.12.2015 sovittu teksti parafoitiin 6.4.2016. Komissio antanee ehdotuksensa sopimuksen allekirjoittamisesta loppuvuodesta 2016 tai alkuvuodesta 2017. Ennen sopimuksen allekirjoittamista COASI-työryhmässä tullaan keskustelemaan sopimuksen luonteesta, joka on vielä auki. Eri instituutioilla ja jäsenmailla on tästä vaihtelevia näkemyksiä.

Suomen kanta

Valtioneuvosto katsoo, että neuvottelutulos sopimuksen keskeisistä elementeistä vastaa pääosin Suomen neuvotteluille asettamia tavoitteita ja neuvottelutulos olisi näin Suomen hyväksyttävissä.

Valtioneuvoston alustavan arvion mukaan sopimus sisältää unionin toimivaltaan kuuluvien kysymysten ohella jaettuun toimivaltaan kuuluvia kysymyksiä, joiden osalta unioni ei ole vielä käyttänyt toimivaltaa tai jäsenvaltioiden toimivaltaan kuuluvia kysymyksiä, minkä vuoksi valtioneuvosto katsoo, että sopimus tulee tehdä niin sanottuna sekasopimuksena. Keskustelu sopimuksen luonteesta jatkuu COASI-työryhmässä ennen sopimuksen allekirjoittamista.

Pääasiallinen sisältö

EU:n ja Malesian valtion neuvottelut kokonaisvaltaisesta kumppanuus- ja yhteistyösopimuksesta (Framework Agreement on Partnership and Cooperation Between the European Union and the Government of Malaysia) alkoivat lokakuussa 2010. Sopimusneuvotteluiden käynnistäminen perustuu Euroopan unionin neuvoston 22.11.2004 komissiolle antamaan neuvotteluohjeeseen muun muassa Malesian valtion kanssa.

Sopimuksen tavoitteena on edistää EU:n ja Malesian yhteistyötä laaja-alaisesti sekä saada sopimus vastaamaan nykypäivän haasteita ja siinä käsitelläänkin useita

yhteistyöaloja suhteellisen yleisellä tasolla. Puitesopimuksessa ilmaistaan konkreettisesti EU:n ja Malesian yhteisiä arvoja poliittisesti sitovilla lausekkeilla, jotka ovat keskeinen osa kaikkia vastaavanlaisia EU:n kumppanimaiden kanssa tehtyjä sopimuksia.

EU:n ja Malesian neuvottelijat pääsivät 11. neuvottelukierroksella 7.-8.12.2015 yhteisymmärrykseen tuolloin vielä avoinna olleista luvuista, joissa käsitellään ihmisoikeuksia, joukkotuhousteiden leviämisen estämistä sekä sektoripolitiikoista ympäristökysymyksiä, sosiaalisia kysymyksiä ja oikeusvaltioperiaatetta.

Neuvotteluissa sopimukseen saatiin EU:n neuvottelutavoitteiden mukaisesti sisällytettyä poliittiset standardilausekkeet mukaan lukien olennaisiksi osiksi määritellyt ihmisoikeuslauseke, joukkotuhousteita koskeva lauseke sekä demokraattisten periaatteiden kunnioittaminen. Olennaisilla osilla tarkoitetaan sellaisia määräyksiä, joiden rikkominen voi johtaa niihin liittyvän neuvottelu- ja sanktiomekanismin vuoksi jopa sopimuksen soveltamisen keskeyttämiseen. Myös muut poliittiset vakiolausekkeet eli kansainvälistä rikostuomioistuinta (ICC), pien- ja kevytaseita (SALW) sekä terrorismin vastaista taistelua (CT) koskevat lausekkeet sisältyvät sopimukseen.

Sopimukseen ei sisälly määräystä sen väliaikaisesta soveltamisesta. Sopimus tulee voimaan sitä päivää seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä jona viimeinen osapuoli on ilmoittanut sopimuksen voimaansaattamista varten tarvittavien menettelyjen päätökseen saattamisesta.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Ks. U-kirjelmä U 48/2014 vp

Käsittely Euroopan parlamentissa

Neuvoston päätös sopimuksen allekirjoittamisesta ei edellytä Euroopan parlamentin kuulemistä tai hyväksyntää. Parlamentille tiedotetaan asiasta kuitenkin SEUT 218 artiklan 10 kohdan mukaisesti.

Neuvoston päätös sopimuksen tekemisestä edellyttää parlamentin hyväksyntää. Neuvosto tekee päätöksen sopimuksen tekemisestä saatuaan Euroopan parlamentin hyväksynnän SEUT 218 artiklan 6 kohdan a) iii) alakohdan mukaisesti (sopimukset, joissa yhteistyömenettelyjä järjestämällä luodaan erityiset institutionaaliset rakenteet).

Kansallinen valmistelu

Ulkoasiainministeriö on valmistellut asiaa yhteistyössä muiden sektoriministeriöiden kanssa. U-jatkokirjelmää on käsitelty ulkosuhdejaoston kirjallisessa menettelyssä 27.–28.6.2016 ja kauppapoliittisen jaoston kirjallisessa menettelyssä 28.–29.6.2016.

Sopimustekstistä on saatu Ahvenanmaan maakuntahallinnon kommentit lokakuussa 2013 sekä joulukuussa 2014.

Eduskuntakäsittely

Valtioneuvosto antoi eduskunnalle selvityksen Kaakkois-Aasian maiden neuvotteluvaltuutuksesta 15.11.2004 (UTP 30/2004 vp). Suuri valiokunta katsoi ulkoasiainvaliokunnan näkemyksen mukaisesti, ettei kirje antanut aiheita toimenpiteisiin.

Eduskunnalle annettiin tieto neuvottelujen etenemisestä valtioneuvoston U-kirjelmällä 5.3.2015 (U 48/2014 vp). Eduskunnalla ei ollut huomauttamista valtioneuvoston linjaan.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Sopimus tulee valtioneuvoston arvion mukaan sisältämään myös määräyksiä, jotka kuuluvat kansallisen lainsäädännön alaan. Ainakin sopimuksen olennaisiksi osiksi määriteltävät määräykset ja niihin liittyvä sanktiomekanismi kuuluvat perustuslakivaliokunnan lausunnossa 31/2001 vp tarkoitettun sitovuutensa vuoksi lainsäädännön alaan. Valtioneuvoston arvion mukaan sopimuksen sisältöön tulee kuulumaan yksittäisiä määräyksiä unionin ja jäsenvaltioiden jaettuun toimivaltaan kuuluvissa kysymyksissä, joten sopimus tehdään niin sanottuna sekasopimuksena.

Valtioneuvoston arvion mukaan sopimusluonnokseen sisältyy aloja, jotka kuuluvat Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n mukaan Ahvenanmaan toimivaltaan. Siltä osin kuin tällaisia sopimusmääräyksiä pannaan täytäntöön Suomessa, on Ahvenanmaan maakuntapäivien, Ahvenanmaan itsehallintolain 59§:n mukaisesti, hyväksyttävä säädös, jolla sopimus saatetaan voimaan, jotta maakunnan toimivaltaan kuuluvat määräykset tulisivat voimaan myös Ahvenanmaalla.

Taloudelliset vaikutukset

EU:n ja Malesian kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen tavoitteena on lähentää niin poliittisia kuin kaupallisiakin suhteita osapuolten välillä. Voimaan tullessaan sopimus tiivistää osapuolten yhteistyötä laaja-alaisesti. Taloudellisen lähentymisen ja sekä lisääntyvät yhteistyön vuoksi sopimuksella voidaan arvioida olevan myönteisiä, joskaan ei välittömiä, taloudellisia vaikutuksia Suomelle.

EU:n ja Malesian välillä on käynnissä myös vapaakauppasopimusneuvottelut, joskin ne ovat olleet jonkin aikaa keskeytyksissä.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asiakirjat

MD no: 56/16

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

UM/ASA-10/Helena Jauhiainen, helena.jauhiainen@formin.fi, puh. 0295 351 783
UM/OIK-20/ Annika Naskila, annika.naskila@formin.fi, puh. 0295 351 157

EUTORI-tunnus

EU/2004/1376

Litteet Perusmuistio UM2016-00742

Viite

Asiasanat Hoitaa	Malesia, kumppanuus- ja yhteistyösopimus UM
Tiedoksi	EUE, OM, SM, TEM, TPK, VNK
